

Bilagor till Stockholm stads program för kvinnofrid

Bilaga 1.

Nationella lagar som bl.a. tillämpas i kvinnofridsfrågor samt vid brott mot barn

Utdrag 1. Kommunallagen (1991:900 2§):

”Kommuner och landsting skall behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.”

Utdrag 2. Socialtjänstlagen (2 kap. 2 §):

”Kommunen har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och hjälp de behöver. Detta ansvar innebär ingen inskränkning i det ansvar som vilar på andra huvudmän”

Utdrag 3. Socialtjänstlagens (2001:453) 1 kap.

Målen för socialtjänsten är att på demokratins och solidaritetens grund främja människors ekonomiska och sociala trygghet,

jämlikhet i levnadsvillkor,

aktiva deltagande i samhällslivet.

Verksamheten skall bygga på respekt för människors självbestämmanderätt och integritet.

Utdrag 4. Socialtjänstlagen (5 kap.11§) som är s.k. ”brottsofferlag” anges det att:

”Socialnämnden bör verka för att den som utsatts för brott och dennes anhöriga får stöd och hjälp. Socialnämnden bör härvid särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp i hemmet kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation”

Utdrag 5. Brottsbalken 4 kap. (4 a §), ”frihetskränkning” och ”grov kvinnofridskränkning”:

”Den som begår brottsliga gärningar enligt 3, 4 eller 6 Kap. mot en närstående eller tidigare närstående person, döms, om var och en av gärningarna utgjort led i en upprepad kränkning av personens integritet och gärningarna varit ägnade att allvarligt skada personens självkänsla. För grov fridskränkning till fängelse, lägst sex månader och högst sex år.

Har gärningarna som anges i första stycket begåtts av en man mot en kvinna som han är eller har varit gift med eller som han bor eller har bott tillsammans med under äktenskapsliknande förhållanden, skall i stället dömas för grov kvinnofridskränkning till samma straff (lag (1999:845).

Utdrag 6. Ändringar i lagen om besöksförbud

Regeringens proposition ”Ytterligare åtgärder för att motverka våld i nära relationer” (prop. 2002/03:70) ledde till ändringar och nya bestämmelser i lagen om besöksförbud, äktenskapsbalken och sambolagen, vilka trädde i kraft den 1 september 2003.

De nya bestämmelserna som infördes innebär bl.a. att besöksförbud kan meddelas avseende gemensam bostad om det på grund av särskilda omständigheter finns en påtaglig risk för att den som förbudet avser kommer att begå brott mot en sammanboendes liv, hälsa, frihet eller frid. Ett sådant besöksförbud får meddelas för högst 30 dygn. När ett sådant besöksförbud kan vara aktuellt skall den som beslutet avser på tillsägelse av en polisman vara skyldig att följa med till förhör som hålls omedelbart därefter.

Vidare infördes en bestämmelse som innebär att besöksförbud kan utvidgas till större geografiska områden än tidigare (särskilt utvidgat besöksförbud). Sådant förbud kan meddelas om överträdelse av ett s.k. utvidgat besöksförbud. (BRÅ, 2005)

Utdrag 7. : Föräldrabalken 6 kap.

1 § Barn har rätt till omvårdnad, trygghet och en god fostran. Barn skall behandlas med aktning för sin person och egenart och får inte utsättas för kroppslig bestraffning eller annan kränkande behandling.

2 a § Barnets bästa skall komma i främsta rummet vid avgörande enligt detta kapitel av alla frågor som rör vårdnad, boende och umgänge. Vid bedömning av vad som är bäst för barnet skall det fästas avseende särskilt vid barnets behov av en nära och god kontakt med båda föräldrarna. *Risken för att barnet utsätts för övergrepp, olovligen förs bort eller hålls kvar eller annars far illa skall beaktas.*

2 b § Vid avgörande enligt detta kapitel av frågor som rör vårdnad, boende och umgänge skall hänsyn tas till *barnets vilja med beaktande av barnets ålder och mognad.*

11 § Vårdnadshavaren har rätt och skyldighet att bestämma i frågor som rör barnets personliga angelägenheter. Vårdnadshavaren skall därvid i takt med barnets stigande ålder och utveckling ta allt större hänsyn till barnets synpunkter och önskemål.

15 § (1 och 2 st.) Barnet skall ha rätt till umgänge med en förälder som det inte bor tillsammans med. Barnets föräldrar har ett gemensamt ansvar för att barnets behov av umgänge med en förälder som barnet inte bor tillsammans med så långt möjligt tillgodoses. Särskilt förordnade vårdnadshavare har ett motsvarande ansvar.

Barnkonventionen artikel 19:

”Barnet har rätt att skyddas mot fysiskt eller psykiskt våld och mot vanvård eller utnyttjande av föräldrar eller andra vårdnadshavare.”

Ett barn riskerar att fara illa och barnets personliga utveckling riskerar att skadas när det utsätts för fysiskt eller psykiskt våld, sexuella övergrepp, kränkningar eller när den som vårdar barnet försummar att tillgodose barnets grundläggande behov.

Att ett barn tvingas bevittna (se eller höra) våld i sin närhet eller leva i en miljö där våld och hot om våld förekommer ofta, kan också göra att ett barn far psykiskt illa.

Bilaga 2.

Samordning med andra styrdokument

Stockholm stads program för kvinnofrid anger under olika avsnitt ett antal mål och metoder i handläggning av ärenden för stadens nämnder och styrelser. Nämnderna ska följa målen och metoderna i sina verksamheter när det är frågan om mäns psykiska, fysiska och sexuella våld mot kvinnor i närstående relationer. Detsamma gäller våldet mot barn inom dessa relationer och mot andra nämnda grupper i programmet.

Detta program samordnas främst med ”Stockholms folkhälsoprogram” och med ”Stockholms stads brottsförebyggande program” samt i lämpliga delar med andra styrdokument nedan.

Det övergripande målet för ”Stockholms folkhälsoprogram” är att skapa förutsättningar för god hälsa på lika villkor för boende och anställda i staden. Det är en målsättning som även gäller kvinnor som utsätts för mäns våld.

Det brottsförebyggande programets mål är att stärka den informella och formella sociala kontrollen, minska brottsbenägenheten, försvåra genomförandet av brott, lindra brottens skadeverkningar, samt att minska rädslan för brott. Arbetet ska koordineras med det drogförebyggande arbetet och andra tvärsektorier relaterade arbetsområden som t.ex. jämställdhetsarbetet och integrationsarbetet. För att skapa förutsättningar för att uppnå målen ger det brottsförebyggande programmet fyra generella förslag. Stadens nämnder och bolagsstyrelser ska:

- öka engagemanget i, och prioritet på, det gemensamma brottsförebyggande arbetet,
- förbättra beslutsunderlagen för det brottsförebyggande arbetet,
- öka kunskaperna om vad som orsakar brott och effektiva brottsförebyggande metoder,
- främja samverkan med andra brottsförebyggande aktörer.

Alla dessa förslag kan tillämpas även i verksamheter kring kvinnofridsbrott för att motverka våld i nära relationer och genomsyrar detta program.

Det bör nämnas i sammanhanget att det sedan tidigare finns ett uppdrag som beslutats i ”Socialt program för att minska prostitution”: *Socialtjänstnämnden ska tillse att inom ramen för samarbetet kring kvinnofridsfrågor utforma en informationskampanj med syfte att sprida kunskap om sexköpslagen* (KS-2006-02-22).

Förutom folkhälsoprogrammet och det brottsförebyggande programmet är det främst dessa dokument som berör mäns våld mot kvinnor/barn i nära relationer:

- Kommunallagen (1991:900).
- Socialtjänstlagen (2001:453).
- Sekretesslagen (1980:100)
- Förvaltningslagen (1986:223).
- Riktlinjer för ärendeansvar mellan stadsdelsnämnderna (KS, 2003-03-19)
- Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten (KS 1997-10-29)
- Riktlinjer för handläggning och dokumentation inom individ –och familjeomsorgen (KS 2004-02-18)
- Riktlinjer för socialtjänstens barn- och ungdomsutredningar (KS 2004-02-18).
- Riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd i stadsdelsförvaltningarna (KS-2004-06-02)

- Riktlinjer för ”Hem för vård eller boende”(KF-2004-01-19) och reviderade riktlinjer för egenavgifter för vuxna i HVB, familjehem,
- Riktlinjer för insatser till vuxna missbrukare (KS 2002-11-13)
- Riktlinjer: Stadens insatser för psykiskt funktionshindrade (KS 2003-04-09)
- Stockholms stads handlingsprogram kring FN:s konvention om barnets rättigheter: ”En god stad för barnet” (KF-2004-09-20).
- ”BUS” – Gemensam policy med riktlinjer för barn och ungdomar med behov av skärskilt stöd från såväl kommun som landstinget (KF-2002-02-04).
- Socialtjänstens stöd till människor som utsatts för trafficking (KF 2004-01-19).
- Socialt program för att minska prostitution (SotN 2005-01-13).
- Stockholms stads brottsförebyggande program (SotN 200506-14, KF våren 2006).
- Stockholms stads folkhälsoprogram (SotN, 2006-01-20 och KF våren 2006).
- Strategin för skolhälsan (KF-2004-09-26).
- Jämställdhetspolicy för Stockholms stad (KF-1998-09-07).
- Lika möjligheter – allas ansvar. Plan för jämlikhet, integration och mångfald (KF 2005-05-09).